

NUCKAN – EPILOGEN

Någonstans på vägen mellan flick- och vuxenlivet fick vi lära att det farligaste som finns är att tala om oss själva som kvinnor som inte begärts av män. Oavsett vad som hände oss i livet fick vi aldrig någonsin uttala de orden, inte ens inför oss själva, i de egna tankarna.

Malin Lindroths essä *Nuckan* vill bryta det tystnadslöftet, tvätta skammen ur ett epitet som länge har använts för att skambelägga den ofrivilligt ensamlevande, barnlösa, påstått oliggbara kvinnan och återuppfinna henne som civilisationskritiker.

Essän, som publicerades våren 2018, har väckt debatt och starka reaktioner. I *Nuckan – epilogen* står författaren själv på scenen och gör en nyläsning av boken i ljuset av mottagandet. Den iscensatta läsningen i regi av Cecilia Lagerström rör sig i en formmässig gränstrakt mellan installation, spoken word och performance lecture. I *Nuckan – epilogen* medverkar även musikern Anna Gustavsson på scen och filmaren och scenografen Karin Wegsjö med visuell gestaltning.

Texterna som framförs på scenen är hämtade ur essäboken *Nuckan* (Norstedts 2018) och artikeln *Jag lämnar nuckan – nu måste hon bli rättshaverist* (SvD 23 sept 2018)

Premiär på Atalante i Göteborg den 1 mars 2019.

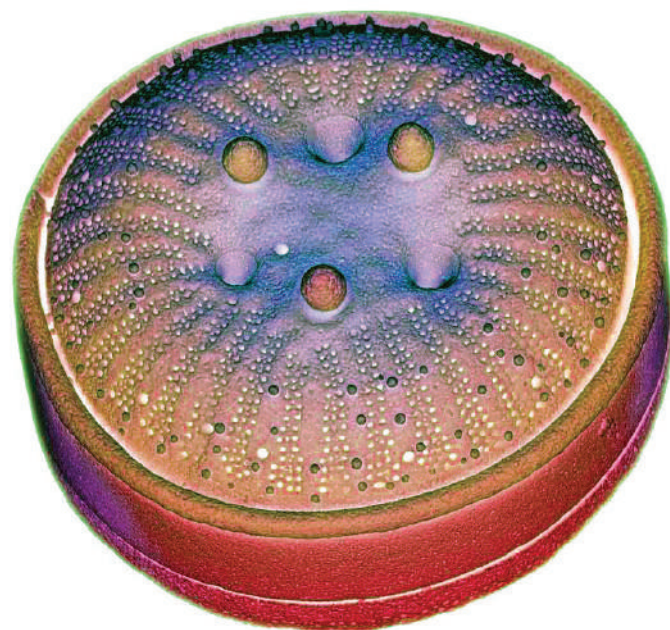
Kan detta vara nuckans tid?

Att lämna ifrån sig en text kan vara en komplicerad och lite plågsam sorts separation. I årtal var det bara jag och texten, intrasslade i en hemlig relation som pågick i det tysta. Nu står jag här, som Doktor Frankenstein i laboratoriets dörr, tittar efter skapelsen och inser att den har en egen väg, som ligger bortom min kontroll. Är den alls den varelse jag trott mig skapa?

Jag ville skriva en bok, som tog tillbaka ett gammalt skamord. Den skulle handla om den moderna nuckan. Hon som föds och formas i ett patriarkat vars portalparagraf "gör dig begärd av män" hon aldrig lever upp till. Kort sagt, hon som inte får till det med männen. Någonstans hade jag lärt mig att det farligaste som finns är att tala om sig själv som en kvinna som inte begärs av män. Oavsett vad som hände mig i livet fick jag aldrig någonsin under några omständigheter beskriva mig själv på det viset, inte ens inför mig själv, i mina egna tankar. När jag 2015 började att skriva på den text som så småningom blev *Nuckan* ville jag veta vad som skulle hända om jag bröt det tystnadslöftet och lät en annan historia komma fram, den skamtungda historien om ett ofrivilligt ensamliv. Jag vill göra som journalisten Amy Goodman råder i ett berömt citat: "Gå dit där det finns tystnad och säg någonting".

Nu, när *Nuckan* finns och diskuteras kan jag undra hur väl jag har lyckats med det där. Är tystnaden på riktigt bruten? Tio månader efter att boken kommit ut är jag mer ambivalent än jag var när jag skrev den. Kan detta verkligen vara nuckans tid?

Malin Lindroth, författare

Att skapa rum för ett gemensamt lyssnande

Viljan att iscensätta Malin Lindroths bok *Nuckan* fanns med tidigt. Under arbetet med föreställningen *Suffering*, som spelades på Atalante 2017, hade Malin och jag påbörjat ett undersökande av "författaren på scenen". Här skrev Malin texter till föreställningen som ingick som en bärande tråd och som hon själv framförde på scenen, som en del av fiktionen. Vi blev mycket intresserade av potentialen hos en författares levande närvaro i en scenföreställning, som varken var skådespeleri eller sedvanlig författarläsning, varken teater eller spoken word. Men kanske någonting mitt emellan.

Det ville vi undersöka vidare, nu ännu mer renodlat, med författaren ensam på scenen utan skådespelare eller annat manus än författarens ord. Att syftet var att ge liv åt essäboken *Nuckan* var förstås givet, men det var inte enbart en gestaltning av denna som vi var ute efter. Snarare var det en nyläsning av boken i ljuset av dess mottagande och tillsammans med en publik i ett här och nu. Vi ville skapa en plats för reflektion, att rota runt i fenomenet nuckan och dennas möjliga plats i samtiden: i svårigheterna, dubbeltydigheterna och paradoxerna.

Det finns tystnader som tycks mer tysta än andra. I en tid som vill lyfta fram tysta och marginaliserade berättelser finns det samtidigt erfarenheter som fortfarande inte riktigt passar in i samtidens språk och tankestrukturer. En berättelse kan bli utlånad till många olika slags behov. Det fanns därför en grogrund för att ta ett nytt tag om *Nuckan* och ställa henne i strålkastarljuset. Ryms hon alls i samtidens berättelser?

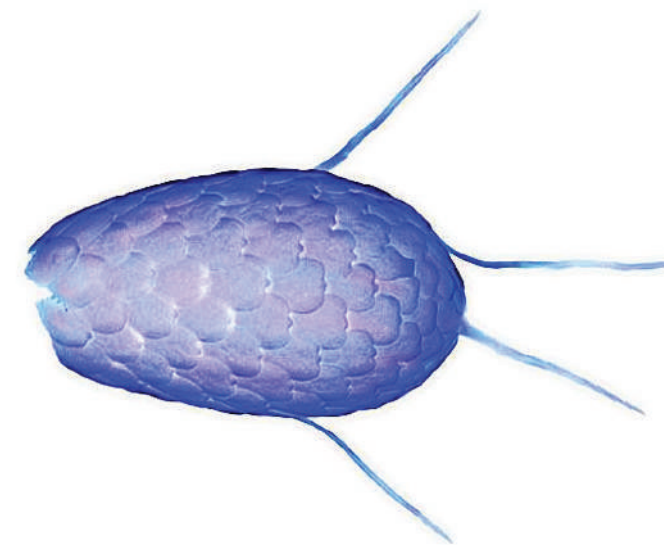

Teatern kan i sina bästa stunder fungera som ett rum för både enskild och gemensam reflektion. Spörsmål och funderingar kring samtiden kan synliggöras och ta form mellan människor på en avgränsad plats i ett gemensamt rum. Det som ställs fram på scenen påstår något, men i teaterns glidande skala mellan verklighet och fiktion, mellan utsaga och gestaltning, öppnas också något. Det uppstår möjligheter att se saker från olika håll, att se på nytt, som om. Teaterns eller scenkonstens möjlighet att både påstå något specifikt och erbjuda komplexitet i dess dramaturgiska väv av kropp, ord, rum, ljus, ljud och bild erbjuder en riktad öppenhet som jag ser som central för teaterhändelsen. Den riktade öppenheten kombinerar alltså en viss hållning med möjligheten att se flera perspektiv, där vi kan lyssna tillsammans.

Att teatern betraktas som en arena för reflektion och diskussion är knappast unikt eller nytt, men betydelsen av denna funktion har återaktualiserats i debatten under senare tid, där teaterns potential att återerövra en politisk röst har lyfts fram. En typ av röst som många anser alltmer börjat försvinna, bland annat som en konsekvens av digitaliseringen och medialiseringen i samhället.

Den belgiska dramaturgen och teaterforskaren Marianne Van Kerkhoven diskuterar till exempel hur teaterns politiska potential hänger samman med den reflekterande individen. Åskådarens möjlighet i föreställningsögonblicket att både observera och sugas in, att uppleva, försöka förstå eller ta avstånd, att vara såväl ensam som tillsammans med andra åskådare, ger enligt Kerkhoven möjlighet att bestämma en egen ståndpunkt.

En annan dramaturg och scenkonstforskare, Camilla Eeg-Tverbakk, framhåller teatern som en arena där politiska och sociala frågor kan behandlas. Hon använder den historiska tingsplatsen – där politiska och sociala frågor diskuterades – löstes – som modell för teaterrummet; "Teater-tinget". Här sammansmälter teaterns fiktiva rum med funktionen hos offentliga arenor såsom en domstol, en riksdag eller ett seminarierum. Människor erbjuds ett rum för sakfrågor, reflektion och dialog, som samtidigt tillåter fiktion, fantasi och poesi.

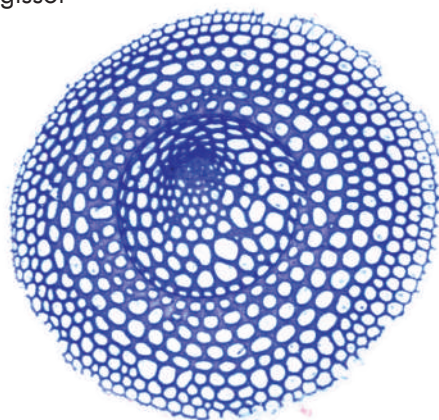
Redan boken *Nuckan* erbjuder ett sådant rum, där författarens lånat ut delar av sitt biografiska liv till berättelsen, men där samtidigt fiktionens trådar spinner nät överallt. I scenversionen *Nuckan – epilogen* vill vi ta vidare dessa förbindelser mellan fakta och fiktion, att växla mellan att sjunka in i förlopp och att kritiskt granska dem, att låta erfarenheter verka och att sätta saker under lupp. Iscensättningen strävar efter att i realtid diskutera, lyssna och "tänka högt" tillsammans med en publik som delar samma rum.

Som Eeg-Tverbakk säger upplöser Teater-tinget dikotomin mellan fakta och fiktion och visar att båda är lika sanningsenliga och samtidigt mystiska. Och en viktig poäng med Teater-tinget är att dokumentalisten döljer sig utan är den som presenterar materialet och visar fram sin process att relatera till tematiken och materialet i ett här och nu. Det är just i kopplingen mellan berättelsen, berättaren och publiken som något nytt kan uppstå.

I *Nuckan* ger Malin Lindroth inte bara olika infallsvinklar på berättelsen om den moderna nuckan, utan hon skapar också en delvis ny plats att tala om den ifrån. I takt med att myten om glasberget punkteras skapas istället en utkiksplats, en kritisk position där kvinnolivet kan omvärderas och få nya konturer. Det är därför Malin Lindroths *Nuckan* behövs så väl och den inbjuder till ständigt nya diskussioner. I en värld full av dimmiga konturer kilar Lindroths ord både skarpt och lätt. Det manar fram en hel skog av kvinnor som plötsligt kliver fram ur skuggorna, ur tystnaderna, och tar gestalt: "spökflickorna, panelhönorna, freaksen".

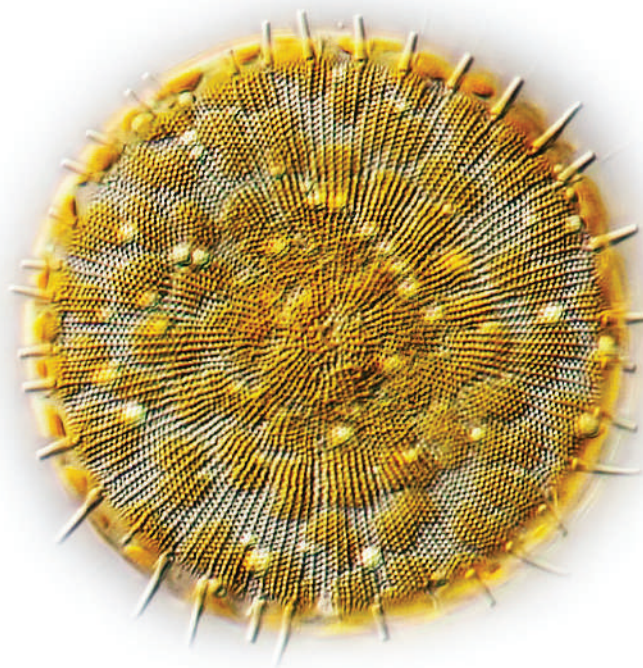
Med *Nuckan – epilogen* vill vi tillsammans med publiken skapa ett reflekterande rum kring nuckans plats i den samtida berättelse vi alla är med och väver.

Cecilia Lagerström, regissör

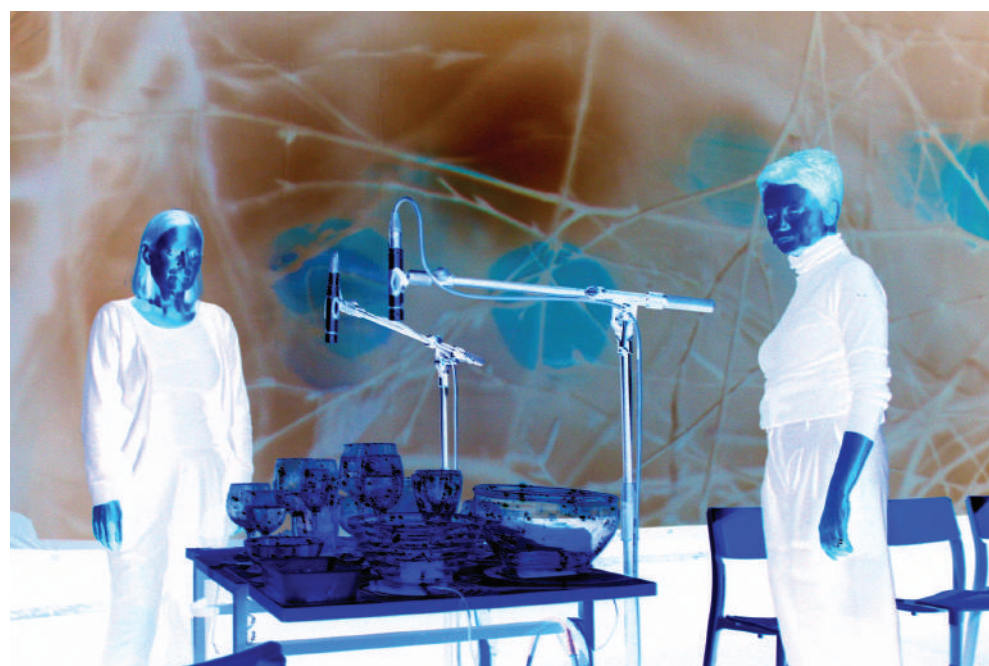
Referenser
 Marianne Van Kerkhoven, "European Dramaturgy in the 21st Century", *Performance Research*, 14:3 2009.
 Camilla Eeg-Tverbakk, *Theatre – ting. Toward a Materialist Practice of Staging Documents*, University of Roehampton 2016.

ALKEMISTERNA

Alkemisterna är en sammanslutning scenkonstnärer som arbetar med föreställningar, readings, performance, installationer, film och textproduktion. Den undersökande processen utgör alltid en viktig del av våra projekt. Vi tror på konsten som en såväl kritisk som poetisk röst, som en deltagande kraft i vår samtid.

www.alkemisterna.se

Digitaltryck av Majornas Grafiska

Tack till: Atalante, Scener & Samtal, Högskolan för scen och musik.

Med stöd från:

NUCKAN

– EPILOGEN

MEDVERKANDE

På scenen: Malin Lindroth & Anna Gustavsson
 Regi: Cecilia Lagerström
 Texter: Malin Lindroth
 Rörlig bild & rum: Karin Wegsjö
 Rekvisita: Emma Sande & Matilda Sande
 Ljudkomposition: Anna Gustavsson
 Ljus & scenteknik: Viktor Wendin
 Ljudteknik: Rasmus Persson
 Fotografi & grafisk formgivning: Lars Bonde / Rosarium
 Produktion: Alkemisterna

